

Even uw aandacht...

*Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.
Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het
mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.
Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige
toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van
boekjes voor opvoering beslist.*

Veel leesplezier!

VA

Monoloog over de ziekte van Alzheimer

1880
door

Willy Wuyts

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2004

Nr.2849

Toneelfonds J. Janssens – Te Boelaerlei 107 – 2140 Bght Antwerpen
Tel 03 366 44 00 . Fax 03 366 45 01 . info@toneelfonds.be

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste TWEE tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A.
Te Boelaerlei 107
2140 Borgerhout Antwerpen
rechten@toneelfonds.be

Bij aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een formulier "aanvraag tot opvoering". Op dit formulier moet men plaats en datum(s) van opvoering invullen; het moet minstens vier weken voor de opvoering(en) naar Toneelfonds J. Janssens B.V.B.A. worden gestuurd.

Enige tijd voor de opvoeringen ontvangt u dan van hen de factuur voor te betalen auteurs- en/of vertaalrechten

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

I.B.V.A "Holland"
Postbus 363
1800 AJ Alkmaar.
info@ibva.nl

TARIEFCODE A1

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk VA op te voeren moet de naam van auteur **WILLY WUYTS** vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/2004/0220/048
ISBN 978-90-385-08887

© 2004 Toneelfonds J. Janssens/Willy Wuyts
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Toneelfonds J. Janssens – Te Boelaerlei 107 – 2140 Bght Antwerpen
Tel 03 366 44 00 . Fax 03 366 45 01 . info@toneelfonds.be

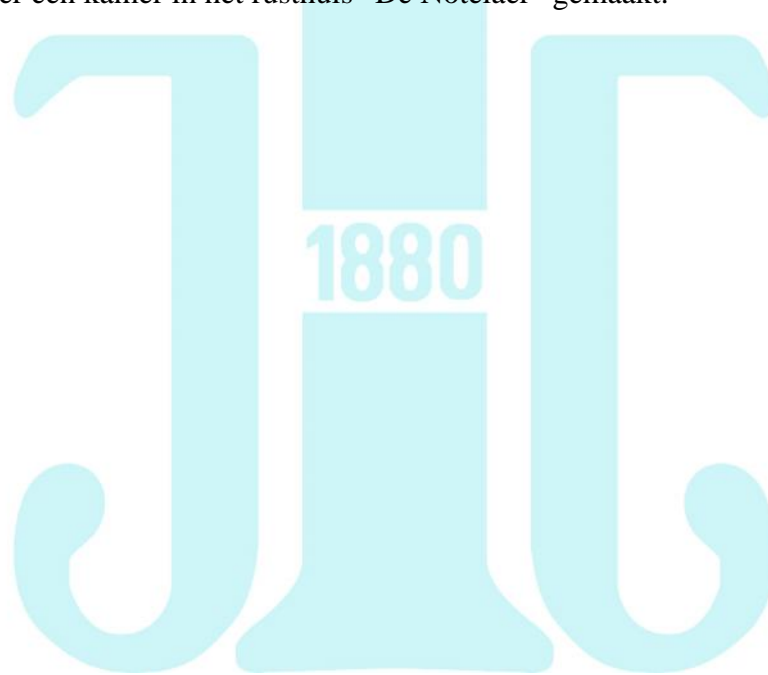
PERSONAGE

(1 heer)

VA

DECOR

We zien een eenvoudige keuken ofwel gesuggereerd door een tafel, twee stoelen, en een radio – transistormodel uit de jaren zestig. De belichting is ook gedempt zodat we een intieme sfeer krijgen. Met enkele detailwijzigingen wordt later een kamer in het rusthuis “De Notelaer” gemaakt.

(Va is een warme maaltijd van het Wit-Gele kruis aan het opeten. Eet duidelijk met lange tanden; uiteindelijk schuift hij het aluminium bakje opzij en kijkt wezenloos voor zich uit. Op de radio klinkt een liedje van Will Tura. – Boven de Wolken)

VA : *(schuift het aluminium bakje opzij)* Koud. 'k Moet de stoof... dat blijft maar regenen. *(gaat naar de scheurkalender van de KB en scheurt er een handvol blaadjes af- en legt ze naast elkaar op de tafel voor hem)* Maandag .dinsdag en dan is 't... wat komt er na de dinsdag.... allee... k zou 't duizend keer zeggen... WOENSDAG! Juist! Dat is 't!

Wacht eens... 'n minuut... woensdag... dan is 't Haacht Markt! Staat de pap gereed in de kelder? Zes emmers... minstens; want met de markt moeten we... D'r staat niks gereed! Menneke! De pàp! Waarom... ah nee. Menneke is er niet meer. Ze is weg...

(kijkt omhoog) Maar ge kunt me nog zien, he? 'k Weet dat wel... Ze wacht... Ze heeft dikwijls op mij moeten wachten... maar 'k was altijd rap thuis. Met mijn veloke van Boortmeerbeek naar Keerbergen! Regen en wind op kop maar nooit 'n valling!

Dat was in de tijd dat ik in 't Sas werkte. De Brouwerij. Toen reed 'k met ijskrem rond na mijn uren. We woonden toen in 't dorp. Waar dat nu die brillenwinkel is... met 'n Engelse naam; naast apotheker Hoffman. De Yves...

(Kijkt terug naar de briefjes van de kalender en over de woensdag piekert hij na en we krijgen hier een eerste 'flash back' naar vroeger voor va de ziekte kreeg en kan vertellen over vroeger...)

Haacht- Markt... 'k Ben begonnen met 'n 'triporteur' zoals ze dat zeggen... 'k reed eerst rond in 't centrum van Keerbergen. 'n Kleine toer. Maar 'k had niet zoveel ijskrem mee om te verkopen. Twee bussen... dat was alles. Maar 'k was content dat die op 't einde van de toer leeg waren. 'k Had toen zo'n klein kreammachientje gekocht: 'n houten tonneke met een bus in en daarrond een

balk ijs die we in stukken moesten kappen en daar strooide ik wat zout op; dan smolt dat niet zo rap. Zonder ijs hebt ge geen ijs, he...

Vakepee... de vader van ons Yvonne... had ook zo'n machine en dat ging goed, maar ja. Die toer werd te klein en 'k dacht: 'k zou in héél Keerbergen moeten kunnen rondrijden. Maar toen waren er nog veel zandwegen in Keerbergen. In de bossen en rond 't vliegplein. Chique villa's allemaal, maar de wegen... amaaai, wat was dat voor iets!

Kunt ge u dat al voorstellen? Ik met mijn triporteurke en kilo's kreem over die zandwegen stompen? Kunt ge u dat voorstellen met dat weer van de laatste dagen? Regen, modder en slijk... tot hiër! 'k Trok met mijn triporteurke voren van 'n halve meter diep. Als ik daar gepasseerd was, was 't precies of 't leger had daar zware manoeuvres gedaan!

Maar toen heb ik 'n toffe pee leren kennen. Mijnheer André. Die woonde in een chique witte villa aan de Bamberg en die zei me op 'n dag: "Jef, als ge goed nor moa leustert, godet v àar bringe!" 'k Voelde dat die 't zo een beetje voor mij had... en ik luisterde en die mijnheer André zei: "veuwadde kupt oe giene tofer? Allei, zuune motyclette, dan moede nie meer stoempen. En dan moede à een voiture kuupen. Voesj goan me aawen taaid, Jef! Avanseire, ge moet aa commerce lote floreire, Jef! Dan weude ne sjieke pee!" (*pauze – kijkt omhoog*) Weet ge't nog, menneke? Meegaan met de tijd. Daar hebben wij lang over geklapt, he? Ik wou eerst niet, want 'n auto... dat was 'n pak geld! Zelfs voor 'n occasie! Maar hier... (*klopt zich op het hart*)... wist ik goed genoeg dat mijnheer André en ons Yvonne juste waren! En 'k kocht 'n tofer: 'n Zundap met 'n 'saks'-motor! Als 'k dat spel de eerste keer in gang bracht, kwam daar 'n heel pak blauwe rook uit. Heel ons hof hing vol met blauwe mist. Maar 't beterde. Die motor had 'n hele tijd stil gestaan en daarmee. Ik placeerde mijn kreembak daaraan vast en dat was een heel chique geval! Ik was zo fier als 'n gieter! En 'k kon in minder tijd 'n grotere toer doen in Keerbergen en toen vakepee zei dat hij ging stoppen met zijne kreemtoer in Haacht en Wespelaar en ik dat kon overpakken... toen was 'k gelanceerd, he!

Toen 'k dat zei tegen mijnheer André zei die vlakaf dat ik nu direct 'n auto moest kopen. Een auto. Weet ge 't nog, menneke? Toen zat 'k met mijne kop in de wolken...

(Korte herneming van het liedje 'Boven De Wolken' – Will Tura. Va gaat even af om iets te drinken te halen – eventueel wordt er nu een reeks foto's geprojecteerd van de 'trporteur – bromfiets – eerste auto BMW 700. Va komt terug en kijkt naar de laatste foto.)

Dat is 'm. 'n BMW 700. 'n Goeie auto, maar na 'n tijd te klein geworden. 'k Moest plaats hebben voor 'n bak met kreem en achterin zo'n rekske voor mijn galetten en mijn horenkes en mijn schelpen. 'k Had altijd 'n bus vanille en 'n bus gekleurde kreem bij: pistache, ananas, maar meestal maakte ik mokka. De mensen hadden dat liever dan al de rest.

Vakepee kende toen de Juul de Pelsmaeker in Haacht van de Fiat-garage en daar kocht ik toen een 1100! Mijn eerste nieuwe auto! 'n Witte. Bij Gijpen liet ik 'n ijzeren rekske schilderen met de zin : Voor een ijsje rein en fijn moet je bij Jozef zijn.

Klinkt schoon, he? "'n Propere zin voor 'n propere mijnheer", zei Gijpen tegen mij en dat was juist! 'k Had toen altijd zo 'n heel proper wit jaske aan, want ons Yvonne vond dat dat schoon presenteerde voor de mensen. Elke week waste en streek ze zo'n vier jasjes, maar een keer had ze er teveel stijfjel in gedaan en toen kraakte dat jasje langs alle kanten toen ik iemand 'n kreem gaf! Precies of ik had zware reuma! 'k Kraakte nog meer dan mijn galettekes!

Nee. Ze had gelijk : de mensen vonden allemaal dat ik 't allemaal heel schoon presenteerde!

(pauze -- einde van de eerste flash back -- overgang naar 'nu' –zieke periode)

(Va kijkt verward-boos naar een ingebeelde aanpalende kamer – commentaar op wat hij denkt te 'zien') Nu zitten ze er weer! Wat komen die hier eigenlijk zoeken? Moeten jullie 'n kreem hebben? 'k Heb geen meer. 'k Ben gestopt!

Hoorde 't? Die antwoorden niet, zelle! *(korte pauze)* Onze Jos eens bellen. Misschien dat die ze kan buiten krijgen. *(Neemt de afstandsbediening van de TV en vormt een nummer – luistert maar hoort natuurlijk geen contact. Kijkt verwarder.)* Allee nu: ik hoor geen 'tuut'. Zou die weg zijn? Zou 'm naar de fanfare zijn? Jos? Zijde gij daar? Zijde gij aan 't repeteren? Niks. Onze Willy misschien... als die niet op school zit. Hoe laat is dat nu eigenlijk? Half vijf. Dan kan 'm misschien thuis zijn. *(tikt nieuw nummer in)* Da's straf. Ook geen tuut. *(kijkt weer naar de kamer naast de keuken en merkt dat 'ze' weg zijn)* Ah, ze zijn weg. Waar zijn die nu heen? Die zijn toch niet naar de slaapkamer...?

(hij haast zich af – blijft even weg – uiteindelijk komt hij terug)

'k Vind ze niet. *(wrijft over de maag)* 'k Heb goesting voor 'n goeie 'boekstering'. Of 'n doos pilchards. In dat spel van 't Wit-Geel kruis stoppen ze ook veel te veel 'boecht' om dat wat smaak te geven. En dat vlees... dat van Jef Van Rompaey... dat is vlees! Of zo'n gekookte hesp van Bertha Schroons of die saucisse... of... Hadden die nu geen kreem besteld? 'n Bus vanille en 'n bus mokka? Voor ulle Michel... ging die nu niet trouwen? Heeft menneke dat nu niet opgeschreven in haar boekske? *(zoekt in de kast of loopt rond de tafel, maar vindt het niet)* Niks. Da's van die tomaten en dat vlees. 'k Zit precies vol gas. *(wrijft zich over de buik)* Normaal heb ik dat van spruiten of van witte bonen. 'k Mocht dat van ons menneke op den duur niet meer eten. 'k Mocht dat pertang graag, witte bonen, maar 's nachts blies ik de 'seuze' (deken) bijna van 't bed... *(lacht even hartelijk)*

In 't seizoen van de asperges gingen we altijd met ons bussels naar Josée en Fokke en 'k moet zeggen dat we goeie en schone asperge hadden; 'k had hier zo 'n vier, vijf beddekes liggen, maar vakepee had toen een heel veld asperges. Waar onze Jos nu gebouwd heeft, naast Leen en Warre... 'k Heb die ook al 'n tijd niet meer gezien. Met de Tour riep die altijd: pas op voor de Italianen, he! Euh....wacht, zelle... hoe heette die Italiaan nu weer...? Warre was daar zot van. Allee... Gi... Gimondi! Dàt was 'm!

Niemand heeft hier nog asperges liggen.

...

't Dorp is hier helemaal veranderd.

...

(Gaat even af en komt terug met 'n broodzak en 'n mes en 't pot confituur – neemt 'n snede brood en doet de confituurpot open en begint te smeren – kijkt voor zich uit en smeert zijn boterham overvol confituur zodat het eruit wordt geperst als hij de boterham dichtvouwt -- hij hapt er smakelijk in en zijn hand hangt vol confituur en hij veegt ze proper aan zijn broek – kijkt toevallig naar de kamer ernaast en weer merkt hij die mensen zitten – hij mept zijn boterham op tafel en staat op en doet een stap in hun richting.)

Nu gaat ge me eindelijk eens zeggen wat ge hier te zoeken hebt! Ge moet daar niet zo stoem zitten zien! Zeg iets! Moet ik naar de garde bellen? Dan zal 't rap geregeld zijn, he! *(neemt de afstandsbediening dreigend vast en tikt nummer in)* Gijle moet 't weten! *(hoort weer geen verbinding – wordt nu wat kwaad)* Maar wat is dat nu toch met die telefoon! HALLO? Dat blijft zo stom als... die daar! *(legt de afstandsbediening weer wat opzij – blijft staan kijken naar die 'mensen' en neemt dan een besluit)* En die zitten daar met hun 'paltoo' (jas) aan! En de stoof staat op vier: da's daar om te bakken! Ah, ze zijn weer vertrokken. 'k Geloof dat ze nu echt weg zijn! Da's al de derde keer dat ze naar hier komen. En dat ze dan eens iets zouden zèggen! Nee, met drie in de zetel en dat is 't! 'k Zal straks maar in de zetel blijven slapen... dan kunnen ze er niet meer komen in zitten. Maar 'k mag niet vergeten van mijn deur toe te doen. 'k Laat die altijd los en da's wat gevaarlijk. In 't weekend loopt dat hier vol van dat jong volk als 't bal is in de Club en daar boven in dat spel van Casteels... de koffiebrander. Maar nu heeft die zoon dat overgepakt, geloof ik...

(Kijkt even naar buiten --- merkt ineens witte stippen op het grind van de oprit voor hem.)

Allee... nu liggen hier witte kiekens op 't hof! Een... twee... acht! Wat komen die hier nu zoeken? En die bougeren niet, he! 'k Heb nooit kiekens gehad. Vakepee, ja. Die zat altijd tussen de beesten: konijnen, geiten, schapen, kiekens... paarden. Die reed nog met zijn kar en zijn paard, Jeanne, met kreem rond in Haacht en Wespelaar. Toen 'm Jeanne moest weg doen voor 'n auto... heb 'k hem zien schreien...

Van paarden kende 'm heel veel. Hij heeft er ook heel veel gekocht en verkocht. 't Strafste vond 'k toch toen 'm 'n ezel zwart had geverfd en als paard kon verkopen. 't Was geen simpele.

(De wind neemt dan onverwacht een aantal 'kiekens' mee om ze even later weer te droppen.)

Hela, ze gaan vliegen! ... Ga maar een toerke doen, mannekes. Straks terugkomen!

(Korte pauze. Hij leest weer de namen van de week en trekt nog één blaadje meer van de kalender.)

Donderdag. Is 't nu donderdag? *(kijkt naar horloge)* Is de woensdag dan al gedaan? Ik ben toch nog niet gaan slapen? Of wel? Als Milleke hiernaast thuis is, zal 'k het aan hem eens vragen.

(Hij gaat tot aan de rand van het podium en kijkt gespannen naar het huis van zijn buurman, Miel De Coster. Maar hij ziet niks bewegen.)

Milleke zal weg zijn. 'k Zien niks bougeren. Of zou 'm op zijn duivenkot zitten?

(Kijkt naar achter het huis waar een riante duiventil staat gebouwd, maar ook daar is er geen beweging te bespeuren.)

Muzikaal intermezzo - Il Silenzio - Nini Rosso—

(Hij trekt langzaam een ziekenhuisjasje aan en met het jasje trekt hij ook zijn 'mentaal verval' aan. Langzaam vreet de ziekte zijn persoonlijkheid weg.)

Dokter Van Dessel vindt dat ik naar de kliniek moet. Naar Bierbeek. Om me eens goed te laten doorlichten. Hij zegt dat ik niet meer alleen kan blijven. Dat dat voor mij niet goed is.

'k Moet toegeven dat ik het de laatste tijd wat moeilijk heb om iets in mijn kop te steken. Ik vergeet van alles. Welke dag we zijn of waar ik van alles moet leggen. Gisteren heb ik mijn brood op de zolder gelegd. Ik dacht dat ik in de kelder zat. Mijn broeksriem kreeg ik niet meer in mijn broek; 'k heb daar uren staan frutselen maar die 'litskes' zijn precies twee keer zo klein geworden. Ik kreeg die riem er maar niet door.

In de kliniek gaan ze me testen, zegt de dokter. Van alles in mijn kop meten en zo en 'k heb altijd gepeinsd dat als er in uwe kop iets niet juist is... Allee, dat komt meestal niet meer goed, maar we zullen zien.

'k Moet daar een week blijven. Voor me eens goed te bekijken en dan zullen ze zien.

'k Moet voor een week kleren meepakken, maar 'k weet niet meer waar mijn valies staat. Da's geleden van toen ik nog in de troep was dat ik 'n valies heb moeten pakken.

'k Weet niet wat dat ik allemaal moet meenemen. Maria van onze Jos zal dat wel zeggen.

.....

't Schijnt dat dat een schoon kliniek is. Ginder in Bierbeek. 'k Ken nog mensen van Keerbergen die naar ginder geweest zijn. En die zijn toch allemaal terug gekomen. Dan moet ik daar geen schrik van hebben.

.....

'k Ben nog nooit in een kliniek geweest. Vroeger eens enkele keren toen onze Naren in de kliniek lag, na zijn accident in Rijmenam. Of toen onze Willy

geopereerd is in 't militair hospitaal. Maar 'k heb nooit iets gemankeerd dat ik er zelf moest gaan liggen.

.....

Ze gaan mijn kop bezien. Allee nu. Zouden ze dat dan kunnen zien dat 'k zoveel vergeet? Zouden daar dan gaten in zitten? Zoals in kaas? (*betast zijn hoofd*) Ge voelt dat niet. Van buiten. Van binnen wel. Ge wordt dan kwaad op uw eigen omdat ge die dingen niet meer weet of zo...

.....

Ik mag niet meer alleen blijven.

Onze Jos gaat eens zien dat er een plaatske is voor mij in 't rusthuis. In de Papestraat.

De Notelaer. Daar is 't heel goed. Moekepeet zit daar ook al. 'k Ben daar verschillende keren geweest en 'k heb daar gezien hoe goed ze daar kunnen eten. Goeie soep en patatten en verse legumen en een stuk goed, mals vlees... Ze zeggen dat ge daar gemakkelijk honderd jaar kunt worden. Als ge een beetje oppast toch en niet te zot doet...

.....

Morgen vertrek ik. Met onze Willy. Dokter Van Dessel heeft 'n brief geschreven voor de doktoers ginder. Dat ze weten wat voor ene dat ik ben. 'k Ben wat nerveus als ik eraan denk. 'k Heb verleden nacht slecht geslapen. 'n Mens denkt daar altijd aan.

Als ge weet: ze gaan u opereren aan uw been of in uwe buik, dan wéét ge waar dat ge voorstaat, maar nu... in mijn kop kijken. Da's gene zever!

Misschien... misschien heb ik zo'n donor in mijn kop. 'k Heb dat eens op de Hollandse televisie gezien. Dan moeten ze die eruit halen. Maar die mensen hadden altijd veel koppijn en dat heb ik niet. 'k Heb nooit last van koppijn... alleen 's morgens nog wat moe als 'k om melk moest rijden naar Jokke Provinciael, maar dat heeft iedereen al wel eens.

Stel u voor: 'n donor!

.....

'k Ben opgenomen. Gang zeven. Kamer zestien. We wonen daar met zijn zessen. Allemaal hebben we iets in onze kop. Miel naast mij ken ik al een